

Hovsjöskolan
Gröndalsvägen 1
151 65 Södertälje

2011-04-06

Dnr 43-2010:1414

Södertälje kommun
151 89 Södertälje

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Hovsjöskolan
i Södertälje kommun

2011-04-06

Rektorn vid Hovsjöskolan

Gröndalsvägen 1

151 65 Södertälje

Södertälje kommun

151 89 Södertälje

Tillsyn i Hovsjöskolan

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Hovsjöskolan och Södertälje kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Tillsynen visar att det finns mycket stora brister i skolans måloppfyllelse. Mindre än en tredjedel av eleverna i årskurs 9 når målen i alla ämnen och mindre än hälften av eleverna är behöriga för studier inom gymnasieskolans nationella program. Kunskapsresultaten har successivt försämrats under den senaste femårsperioden och har även sjunkit kraftigt under det senaste året. Skillnaderna i resultat mellan flickor och pojkar är påtagligt stora där flickornas resultat ligger klart under pojkarnas. Kraftfulla insatser behöver därför genomföras för att förbättra elevernas resultat. Även i årskurs 3 och 5 behöver resultaten förbättras.

Skolledningen och lärarna har inte kännedom om att resultaten är låga, men inte så låga som Skolverkets uppföljningsstatistik visar. Rektorn förklarar detta med att skolan utgår från kommunens egen resultatsammanställning som redovisar andra resultat än den nationella statistiken. Detta innebär att skolans analyser av kunskapsresultaten

delvis bygger på annan information än den nationella statistiken, varför skolan till exempel inte har noterat och analyserat de kraftigt försämrade resultaten för år 2010 och inte heller skillnaderna i betygssättning mellan flickor och pojkar. Enligt Skolinspektionen är det mycket angeläget att de analyser som genomförs grundar sig på fullständiga, aktuella och korrekta kunskapsresultat.

Hovsjö skola har en stor andel nyanlända och flerspråkiga elever. Det ställer stora krav på ett språkutvecklande arbetssätt och på att verksamheten utgår från dessa elevers behov. Skolinspektionen kan endast i mycket liten utsträckning se att skolan analyserar vilket arbetssätt eller organisation som skulle bidra till dessa elevers målpuppfyllelse.

Tillsynen visar också att det finns brister när det gäller lärarnas utbildning och i skolans lärandemiljö. Även om inspektörerna sett exempel på engagerade och intresseväckande lektioner finns det många elever som inte upplever undervisningen som tillräckligt stimulerande. Det finns också brister i anpassning av undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Inspektörerna kunde till exempel notera att många lektioner såg ungefär likadana ut för alla elever, oberoende av förkunskaper eller om eleverna tyckte att uppgifterna var svåra. Likaså finns en mycket begränsad anpassning till elevernas kulturella och språkliga erfarenheter, där undervisningen knyter an till elevernas erfarenhetsvärld och relaterar till det som eleverna känner igen.

Under de senaste två-tre åren har Hovsjöskolan infört nya rutiner för att förhindra kränkningar och vilka åtgärder som ska vidtas när kränkningar eller diskriminering sker, vilket enligt rektorn har lett till betydligt färre incidenter. Skolans plan mot kränkande behandling, benämnd likabehandlingsplan, är förankrad bland såväl elever som personal. Trots skolans ansträngningar förekommer kränkningar i skolan. Yngre elever uppger att det förekommer bråk mellan elever och att det är rädda för äldre elever. Även vissa vuxna uppges bete sig på ett kränkande sätt gentemot elever. En grupp somaliska elever på skolan har utsatts för utfrysning. Dessutom finns problem med arbetsro på många lektioner. Skolan behöver under rektorns ledning ta ett gemensamt ansvar för att förhindra diskriminering och kränkande behandling och för att komma tillrätta med de brister i arbetsron som råder på lektionerna.

I Hovsjöskolan finns ett stort antal elever som bedöms vara i behov av särskilda stödinsatser. Tillsynen visar att det finns väl utarbetade rutiner för att identifiera dessa elever. Ett stort antal elever får också det stöd de behöver, till exempel är studiehandledning på modersmålet väl organiserad i flertalet språk. För eleverna i årskurserna 7-9 finns dock inga möjligheter att få specialpedagogiskt stöd trots att det finns elever som skulle behöva detta. Vidare varierar kvaliteten på åtgärdsprogrammen. Det finns i skolan inte finns någon enhetlig mall eller tydliga rutiner för hur åtgärdsprogrammen ska se ut. Stort fokus ligger på de svårigheterna som eleven har och vad eleven behöver göra för

att komma tillrätta med sina svårigheter. Däremot framgår det inte alltid vilka insatser skolan behöver göra för att tillgodose elevens behov. Det framgår inte heller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Skolinspektionen konstaterar sammanfattningsvis rektorn på Hovsjöskolan under de senaste två-tre åren har genomfört en rad förändringar för att leda skolan mot ökad måluppfyllelse. Trots detta har elevernas måluppfyllelse försämrats och många svårigheter kvarstår. Skolledningen måste därför ta ett ökat ansvar för att fördjupa analysen av kunskapsresultaten och använda denna kunskap som underlag för förbättringar. Skolledningen behöver också följa upp och analysera lärarnas undervisning för att få till stånd diskussioner med lärarna om hur undervisningen och kunskapsresultaten ska kunna förbättras. Slutligen bedömer Skolinspektionen det som mycket angeläget att hela skolan uppmärksammar de problem som finns vad gäller elevers trygghet och studiero.

Skolinspektionen har i tillsynen av Hovsjöskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Hovsjöskolan. Vidare saknar en alltför hög andel elever fullständiga slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och andelen behöriga elever till gymnasiets nationella program behöver förbättras. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 indikerar att även de yngre elevernas kunskapsresultat behöver förbättras (2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, grundskolans kursplaner och betygskriterier).
- All pedagogisk personal i Hovsjöskolan har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver (2 kap. 3 § 1985 års skollag).
- Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betygssättning).
- Rektorn inhämtar inte kunskap om och följer inte upp lärarnas undervisning i tillräckligt hög grad (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).

- Eleverna upplever inte att undervisningen alltid är tillräckligt stimulerande (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer).
- Rektorn ser inte till att alla lärare anpassar undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig bedömning, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Eleverna ges inte tillräckligt med möjligheter att öka sitt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, Elevernas ansvar och inflytande, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer).
- Ordningsreglerna är inte tillräckligt förankrade och efterlevs inte i tillräcklig utsträckning. Alla lärare tar inte heller ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs (6 kap. 8 b § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer).
- Rektorn ser inte till att all personal i skolan arbetar för att relationerna mellan vuxna och elever och elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende (1 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).
- Rektorn ser inte till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling (14 a kap. 8 § 1985 års skollag).
- Skriftliga bedömningar ges inte i enlighet med författningarnas krav (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Skolan erbjuder inte eleverna språkval i enlighet med författningarnas krav (2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen).
- De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av uppfyller inte alltid författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet (1 kap. 2 § 1985 års skollag, 4 kap. 1 § 1985 års skollag, 5 kap. 1 § och 4-5 §§ grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, en likvärdig utbildning).
- Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna (5 kap. 1 och 5 §§ grundskoleförordningen, 8 kap 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1- 2.

Rektorn och Södertälje kommun har ansvar för att Hovsjöskolans brister åtgärdas. Redovisning av nedanstående punkt ska lämnas till Skolinspektionen senast en månad från den dag detta beslut meddelas. Övriga punkter ska lämnas tre månader från den dag beslutet för Södertälje kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Södertälje kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

- Rektorn ser inte till att all personal i skolan arbetar för att relationerna mellan vuxna och elever och elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende (1 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Lpo 94, 2.2 Kunskaper).

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Ulrika Palm deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman

Enhetschef

Elisabeth Ritchey

Undervisningsråd

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av Hovsjöskolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Hovsjöskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Södertälje kommun under november 2010 - januari 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Hovsjöskolan den 8, 9 och 14 december 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades. Vissa brister i Hovsjöskolan följs upp efter en månad.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Hovsjöskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Hovsjöskolan intervjuades rektorn, lärare, annan personal och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever i Hovsjöskolan.

Hovsjöskolan	Antal elever
Förskoleklass	71
Grundskoleklass	455

Källa: Skolans egna uppgifter, november 2010.

Hovsjöskolan har skolverksamhet för förskoleklass till och med årskurs 9 och undervisning bedrivs i flera byggnader. Verksamheten är organiserad i tre parallella arbetslag F-9. För varje arbetslag finns en arbetslagsledare. Skolledningen består av rektorn som leder verksamheten tillsammans med en biträdande rektor, som huvudsakligen ansvarar för verksamheterna F-5, fritidshem och elevvård. Rektorn, biträdande rektorn och de tre arbetslagsledarna bildar skolans ledningsgrupp.

Cirka 98 procent av eleverna har utländsk bakgrund, antingen är de födda utomlands eller i Sverige av utlandsfödda föräldrar. Majoriteten av dessa elever är flerspråkiga och berättigade till modersmålsundervisning. På skolan finns ca 30-talet nyanlända elever som får sin huvudsakliga undervisning i två så kallade förberedelsegrupper, en för de yngre eleverna i årskurs 1-6 och en för de äldre, årskurs 7-9.

Tillsynsprotokoll för Hovsjöskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Måluppfyllelsen är inte tillräckligt hög i Hovsjöskolan. En alltför hög andel elever saknar fullständiga slutbetyg i årskurs 9. Även meritvärdet och andelen behöriga elever till gymnasiets nationella program behöver förbättras. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5 indikerar att även de yngre elevernas kunskapsresultat behöver förbättras.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Grundskolans kursplaner och betygskriterier

Motivering:

Kunskapsresultaten för årskurs 9 i Hovsjöskolan visar enligt Skolverkets uppföljningsstatistik för 2010 att elevernas måluppfyllelse ligger mycket lågt. Knappt 28 procent av eleverna når målen i alla ämnen, vilket kan jämföras med 63 procent i kommunen och 77 procent i riket. Sex procent av eleverna saknar betyg i alla ämnen, vilket kan jämföras med en procent i riket. Hovsjöskolans genomsnittliga meritvärde ligger på 142, vilket är markant lägre än kommunen och riket där värdet uppgår till 196 respektive 209. Även andelen behöriga elever till nationella program uppgår till 42 procent. Andelen ligger därmed betydligt lägre än motsvarande värde för riket, som är 88 procent. Sett över en femårsperiod har skolans resultat försämrats successivt och jämfört med 2009 har resultatet sjunkit kraftigt.

Skolverkets nationella statistik för 2010 visar att det finns flera ämnen där knappt hälften av eleverna når kunskapsmålen. Det finns påtagligt stora skillnader i resultaten mellan flickor och pojkar och flickornas resultat ligger betydligt under pojkarnas. I vissa ämnen, som till exempel fysik, kemi, historia och samhällskunskap, når mindre än hälften av flickorna kunskapsmålen i ämnet. Även det genomsnittliga meritvärdet visar på stora skillnader mellan flickors och pojkars resultat, med sämre resultat för flickorna.

Vid en granskning av resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 9 visar Skolverkets statistik på en relativt god överensstämmelse mellan elevernas slutbetyg och betyg på de nationella ämnesproven. I ämnet matematik får dock drygt 20 procent av eleverna ett högre slutbetyg jämfört med det nationella provet. Detta ligger på ungefär

samma nivå som för riket. En relativt stor andel elever deltar inte i de nationella ämnesproven. I till exempel matematik deltog inte 20 av 65 elever och i ämnesprovet i kemi var det mer än hälften av eleverna som inte deltog i alla delprov, vilket enligt rektorn delvis beror på den stora andelen nyanlända elever. Vid intervjuer framkommer att skolledningen och lärarna inte har full kännedom om att kunskapsresultaten är så låga som Skolverkets uppföljningsstatistik visar. Den statistik som Hovsjöskolan lämnat in till Skolinspektionen skiljer sig från den nationella statistiken. Till exempel redovisar skolan bättre resultat vad gäller meritvärde och andelen elever behöriga till nationellt program, medan uppgifter om andelen elever som nått målen i alla ämnen saknas. Rektorn uppger att det i Södertälje kommun finns en centralt placerad tjänsteman som ställer samman skolornas statistik och att hans analys av Hovsjöskolans resultat utgår från denna sammanställning. Enligt Skolinspektionen är det viktigt att de analyser som genomförs grundar sig på fullständiga, aktuella och korrekta kunskapsresultat.

För eleverna i årskurs 5 har skolan nyligen genomfört en utvärdering av elevers kunskapsresultat i samtliga ämnen. Däremot kan skolan vid tillfället för tillsynen inte presentera en aktuell sammanställning av resultaten, varför Skolinspektionen inte fullt ut kan bedöma elevernas måluppfyllelse i alla ämnen. Resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 5 indikerar dock att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras. Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2008/2009 nådde mellan 64 och 78 procent av eleverna kravnivåerna i de olika delproven i svenska som andraspråk och mellan 56 och 72 procent i svenska. I matematik låg måluppfyllelsen mellan 65 och 80 procent och i engelska mellan 61 och 70 procent, beroende på delprov. Jämfört med riket är resultaten i svenska som andraspråk klart bättre på alla delprov utom på delprovet *att läsa och förstå sakprosa*. I övriga ämnen är resultaten klart sämre än rikets. Beträffande ämnesproven i årskurs 3 finns bara skolans egen statistik att tillgå. Denna visar att cirka 80 procent av eleverna nådde målen i matematik och 68 procent i svenska.

Sammanfattningsvis konstaterar Skolinspektionen att Hovsjöskolan måste vidta kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen i samtliga ämnen och för att förbättra meritvärdet. Resultaten i olika ämnen och skillnader i resultat mellan flickor och pojkar behöver analyseras mer noggrant och ligga till grund för kommande åtgärder. Skolledningen och lärarna behöver också analysera varför så många elever inte deltar i de nationella ämnesproven i årskurs 9. De behöver också vidta åtgärder för att fler ska delta. I årskurs 5 och 3 behöver resultaten förbättras. Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering bedöms längre fram i denna rapport.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

All pedagogisk personal i Hovsjöskolan har inte utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § 1985 års skollag

Motivering:

I Hovsjöskolan har enligt rektorn alla lärare pedagogisk högskoleutbildning utom i ämnet slöjd där läraren saknar pedagogisk högskoleexamen. Den absoluta merparten av lärarna i skolan undervisar i ämnen de har utbildning för. Lärarna som undervisar i de så kallade förberedelsegrupperna saknar dock utbildning i svenska som andraspråk. Enligt rektorn pågår för närvarande en rekrytering av lärare till dessa grupper, med bland annat utbildning i svenska som andraspråk. Skolledningen behöver se till att det i förberedelsegrupperna finns lärare med utbildning i svenska som andraspråk samt även vid kommande rekryteringar sträva efter att anställa lärare med utbildning för den undervisning de i huvudsak ska bedriva.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarnas arbete med att ge eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling uppfyller författningarnas krav när det gäller de individuella utvecklingsplanerna.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

De individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet. De insatser som skolan behöver vidta för att se till att eleven når målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna, redovisas i vissa fall mycket sparsamt. Stort fokus ligger istället på vad eleven själv behöver göra för att utvecklas i ämnet. I några individuella utvecklingsplaner ges blockomdömen i de naturorienterade och samhällsorienterade ämnesområdena och

inte i varje enskilt ämne. I några omdömen saknas information om elevens kunskapsutveckling i relation till kursplanernas mål.

Med tanke på de låga kunskapsresultaten och att det i skolan finns många elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd, är det av stor vikt att skolans ansvar och insatser tydliggörs i de individuella utvecklingsplanerna.

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn inhämtar inte kunskap om och följer inte upp lärarnas undervisning i tillräckligt hög grad.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Lärarna utvärderar regelbundet verksamheten i arbetslagen och använder utvärderingarna för att diskutera förbättringar av verksamheten. Skolledningen för diskussioner med lärarna om bland annat organisering av undervisningen, om uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och om hur elevernas stödbehov bäst ska kunna tillgodoses. Tillsynen visar dock att det finns brister vad gäller till exempel anpassning av undervisningen och arbetsro på lektionerna. Den visar även att rektorn utveckla sitt arbete med att följa upp lärarnas undervisning genom till exempel besök i verksamheten. Med tanke på Hovsjöskolans låga kunskapsresultat är det viktigt att rektorn fördjupar sina kunskaper om lärarnas undervisning, för att analysera undervisningen och därmed få en grund för diskussioner med lärarna om hur undervisningen och kunskapsresultaten kan förbättras.

Bedömning:

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder inte detta underlag för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Skolledningen och lärarna följer delvis upp och utvärderar elevernas kunskapsresultat, men eftersom skolan i sin analys inte har utgått från den nationella statistiken finns det en rad uppgifter som inte har noterats eller analyserats. Till exempel har skolan inte fullt ut utvärderat och följt upp de försämrade kunskapsresultaten för eleverna i årskurs 9 för 2010 och skillnaderna i betygssättning mellan flickor och pojkar. Med tanke på Hovsjöskolans låga kunskapsresultat är det av stor vikt att rektorn tar ett ökat ansvar för att fördjupa analysen av kunskapsresultaten och använda denna kunskap som underlag för att nå en högre måluppfyllelse.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Eleverna upplever inte att undervisningen alltid är tillräckligt stimulerande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Motivering:

Flera av de elever som Skolinspektionen intervjuat och samtalat med uppger att många lektioner inte känns stimulerande och att de inte alltid lär sig något nytt. Ibland är de hänvisade till att arbeta med sådant de redan kan och då känns lektionerna tråkiga och enformiga. Elevernas upplevelser bekräftas av några av de lektionsbesök som inspektörerna genomfört, där undervisningen framstod som ensidig och föga utmanande. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att lärarna ges möjlighet att organisera och planera sin undervisning så att eleverna upplever nyfikenhet och lust att lära. Detta är en viktig utgångspunkt för att elevernas kunskapsutveckling ska gå framåt. Rektorn har här ett stort ansvar att utvärdera och följa upp lärarnas undervisning i syfte att föra en diskussion med lärarna om hur undervisningen kan förbättras.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att alla lärare anpassar undervisningen efter elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig bedömning

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Vid samtal och intervjuer med elever och lärare framkommer att det finns brister i anpassningen av undervisning efter elevernas behov och intressen. Det finns viss organisatorisk anpassning genom att elever får särskilt stöd utanför sin klass, till exempel av studiehandledare på modersmålet eller specialpedagog. Det är dock påfallande ofta som alla eleverna i klassen arbetar med samma material och på ungefär samma sätt. Detta kunde inspektörerna notera vid flera av de lektionsbesök som genomfördes vid tillsynen. Undervisningen tenderar därmed att se likadan ut för alla elever, oberoende av om de har goda förkunskaper eller om de tycker att uppgifterna är svåra. Som tidigare har påtalats uppger också flera elever att de inte får tillräckliga utmaningar i sitt lärande.

Hovsjöskolan har en stor andel nyanlända och flerspråkiga elever. Detta ställer stora krav på ett språkutvecklande arbetssätt och på att verksamheten utgår från dessa elevers behov. Skolinspektionen kan endast i mycket liten utsträckning se att skolan analyserar vilket arbetssätt eller organisation som skulle bidra till att öka dessa elevers måluppfyllelse.

Skolinspektionen noterar också att undervisningen i liten utsträckning anpassas till elevernas kulturella och språkliga erfarenheter. Elever uppger i samtal och intervjuer, vilket också flera lärare bekräftar, att undervisningen i liten grad utformas utifrån ett flerspråkigt eller interkulturellt perspektiv. Genom det interkulturella perspektivet kan olika kulturer mötas och få utrymme samtidigt i skolan. Genom avsaknaden av detta knyter undervisningen sällan an till elevernas erfarenhetsvärld eller relaterar till det som eleverna känner igen. Skolinspektionen konstaterar således att Hovsjöskolan i högre grad behöver utveckla ett meningsskapande sammanhang i undervisningen där innehållet knyter an till elevernas erfarenhetsvärld.

I Hovsjöskolan finns två så kallade förberedelsegrupper där nyanlända elever får merparten av sin undervisning. När eleverna börjar i Hovsjöskolan görs inte alltid en noggrann kartläggning av deras tidigare skolbakgrund, varför vissa elever inte får undervisning på den nivå de faktiskt anser sig kunna klara av. Enligt rektorn håller den centrala enheten för modersmål på att ta fram riktlinjer för hur kartläggningen ska gå till. I Hovsjöskolan intervjuas eleven och dennes föräldrar i anslutning till att eleven börjar skolan. Enligt lärare och elever finns det dock brister i denna kartläggning och elever som inspektörerna samtalat med tycker att undervisningen i förberedelsegruppen ibland ligger på en alltför enkel nivå. Även lärare i förberedelsegrupperna uppger att

det är svårt att anpassa undervisningen efter elevernas individuella behov och förutsättningar, eftersom de kunskapsmässigt befinner sig på helt olika nivåer.

Bedömning:

Eleverna ges inte tillräckligt med möjligheter att öka sitt inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer

Motivering:

Enligt eleverna får de sällan vara med och ha synpunkter på innehållet eller planeringen av undervisningen. Detta gäller såväl yngre som äldre elever och bekräftas av vissa lärare och av lektionsbesök som genomfördes vid tillfället för tillsynen. Vissa elever berättar att de ibland kan få ge förslag på arbetsuppgifter eller att de kan få välja andra arbetsuppgifter när de har arbetat färdigt med något som läraren bestämt. Enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m. ska eleverna få möjlighet att ta initiativ och ansvar. Deras kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de får ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, och att de får ett reellt inflytande över utbildningens utformning. Lärarna ska därför enligt läroplanen se till att alla elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll och att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Ordningsreglerna är inte tillräckligt förankrade och efterlevs inte i tillräcklig utsträckning. Alla lärare tar inte heller ansvar för att de regler som är fastställda för skolan följs.

Författningsstöd:

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.1 Normer och värden, Riktlinjer

Motivering:

I Hovsjöskolan finns ordningsregler som eleverna varit med och tagit fram och som då och då diskuteras i klasserna. Enligt eleverna säger också de flesta lärarna till när de ser att elever bryter mot reglerna.

Men det händer också att elever inte bryr sig om de tillsägelser de får och att vissa lärare då inte gör något åt detta. Enligt några elever finns det lärare som själva bryter mot reglerna med förklaringen att reglerna inte gäller de vuxna, bara eleverna. Inspektörerna noterar också att det finns regler som ingen bryr sig om, till exempel förbudet mot ytterkläder i matsalen. Hovsjöskolan behöver se över sina ordningsregler och se till att de regler som fastställs efterlevs av alla på skolan. Brister i efterlevnaden måste alltid åtgärdas.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att all personal i skolan arbetar för att relationerna mellan vuxna och elever och elever/elev brygger på respekt och ömsesidigt förtroende.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Av intervjuer och samtal med elever och personal framkommer att det i flera klasser finns stora brister i arbetsro. Eleverna uppger att många lektioner är stökiga och att de då får svårt att koncentrera sig. Detta gäller för såväl de yngre eleverna som de äldre. Även inspektörerna kunde notera brister i arbetsro i flera klasser.

Enligt skolledning och personal har Hovsjöskolan under de senaste två-tre åren infört nya rutiner för att förhindra kränkningar och för att vidta åtgärder när kränkningar eller diskriminering sker. Dessa rutiner har enligt rektorn lett till betydligt färre incidenter idag än tidigare. Trots detta uppger såväl elever som personal och skolledning att det ibland förekommer kränkningar mellan elever. Särskilt bland de yngre eleverna uppstår ofta bråk, till exempel på rasterna, och det finns inte alltid någon vuxen att vända sig till. Några av de yngre eleverna berättar att de ibland är rädda för de äldre eleverna och att de inte alltid känner sig trygga med att de vuxna säger till om något händer.

Vid tillsynen framkommer även att det finns vuxna som kränker elever, vilket Skolinspektionen ser mycket allvarligt på. Elever berättar bland annat att det finns vuxna som de är rädda för och som skriker åt barnen och drar i dem.

Slutligen framkommer vid tillsynen, genom intervjuer med elever, personal och skolledning, att det finns elever med somaliskt ursprung som befinner sig i en utsatt situation på skolan och riskerar att diskrimineras på grund av sin etnicitet. Det har bland annat förekommit att somaliska elever utsatts för utfrysning.

Rektorn är väl medveten om den risk för diskriminering som finns för denna elevgrupp och för kontinuerligt samtal med såväl lärare, elever och föräldrar om allas lika värde. Det är dock mycket angeläget att skolan uppmärksammar de somaliska elevernas situation och gemensamt arbetar för att förhindra diskriminering och kränkande behandling.

Bedömning:

Rektorn ser inte till att det i skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

Motivering:

För Hovsjöskolan finns en plan mot kränkande behandling som bland annat beskriver hur skolan går tillväga för att kartlägga förekomsten av diskriminering och kränkande behandling samt vilka åtgärder skolan vidtar vid kränkningar. Planen är förankrad bland såväl elever som personal på skolan. Däremot saknas en redogörelse för vilka åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under läsåret.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Bedömning och betyg****Bedömning:**

Skriftliga bedömningar ges inte i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Hovsjöskolan har inkommit med exempel på skriftliga bedömningar, kallade *Mål som eleven har uppnått*, till Skolinspektionen. Dessa ges till elever som i slutet av det nionde skolåret inte nått målen för kursplanerna i ett ämne eller ämnesblock. Enligt grundskoleförordningen ska en skriftlig bedömning innehålla en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Av bedömningen kan också framgå de stödåtgärder som har vidtagits. I de skriftliga bedömningar som Skolinspektionen har tagit del av framgår vilka stödåtgärder som skolan vidtagit och i vissa fall en förklaring till varför eleven inte nått målen i ämnet.

Däremot saknas en tydlig beskrivning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Till exempel framgår det inte tydligt vilka mål som eleven faktiskt har uppnått.

Dokumentet bör benämnas *Skriftliga bedömningar*.

Bedömningsområde: Undervisningstid och val**Bedömning:**

Skolan erbjuder inte eleverna språkval i enlighet med författningarnas krav.

Författningsstöd:

2 kap. 17-18 §§ grundskoleförordningen

Motivering:

Hovsjöskolan erbjuder eleverna undervisning i franska, tyska och spanska som språkval. Därmed ges inga möjligheter för eleverna att välja andra alternativ, till exempel modersmål, svenska som andraspråk, svenska eller engelska. Rektorn och lärarna är medvetna om att eleverna egentligen har rätt till andra alternativ, om de så önskar, men motiverar skolans ställningstagande med att avhoppet från språkundervisningen tidigare varit alarmerande hög. Skolinspektionen ser positivt på skolans satsning på språkundervisningen, men detta får inte ske på bekostnad av elevernas författningensliga rätt att välja andra alternativ.

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

För de elever som är i behov av särskilt stöd utarbetas åtgärdsprogram. Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram från Hovsjöskolan och konstaterar att dessa ser olika ut och att det inte finns någon enhetlig mall eller tydliga rutiner för hur åtgärdsprogrammen ska se ut. Stort fokus ligger på de svårigheterna som eleven har och vad eleven behöver göra för att komma tillrätta med sina svårigheter. Däremot framgår det inte alltid vilka insatser skolan behöver göra för att tillgodose elevens behov. Det framgår inte heller hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Bedömning:

Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § andra stycket sista meningen 1985 års skollag

4 kap. 1 § andra stycket 1985 års skollag

5 kap. 1 och 4-5 §§ grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, en likvärdig utbildning

Motivering:

Enligt skolledning och personal finns ett stort antal elever som är i behov av särskilda stödinsatser. Tillsynen visar att det i Hovsjöskolan finns väl utarbetade rutiner för att diagnosticera och identifiera de elever som är i behov av särskilt stöd. Ett stort antal elever får också det stöd de behöver, bland annat med hjälp av specialpedagog, studiehandledning på modersmålet eller genom extra insatser av klasslärare eller annan personal. För eleverna i årskurserna 7-9 finns dock ingen möjlighet att få specialpedagogiskt stöd, trots att lärare uppger att det finns elever som skulle behöva detta. Lärarna som undervisar de äldre eleverna uppger att de själva ger eleverna särskilt stöd, i den utsträckning det ryms inom deras tjänster. Lärarna har dock inte fått någon specialpedagogisk handledning i hur de ska arbeta med dessa elever trots att de har uttryckt behov av detta.

Bedömningsområde: Rektorns beslutsfattande

Bedömning:

Rektorn fattar inte alltid beslut enligt bestämmelserna.

Författningsstöd:

5 kap. 1 och 5 §§ grundskoleförordningen

8 kap 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid tillsynen framkommer genom intervjuer med skolledning, personal och elever att de nyanlända eleverna som får sin huvudsakliga undervisning i någon av förberedelsegrupperna ibland går kvar i denna grupp under ett - två år. Mot bakgrund av att det finns elever i Hovsjöskolan som anser att de skulle ha kunnat tillgodogöra sig undervisning på en högre nivå, är det viktigt att en individuell bedömning görs av hur länge en elev ska vara kvar i en förberedelsegrupp. Efter en introduktionsfas är det bara de elever som bedöms vara i behov av specialpedagogiska insatser i mindre grupp, som ska vara kvar i förberedelsegruppen. För dessa elever behöver rektorn fatta beslut om placering i särskild undervisningsgrupp, med överklagandehänvisning. Tillsynen visar att beslut om placering i särskild undervisningsgrupp inte fattas på skolan, trots att vissa elever bedöms vara i behov av placering i förberedelsegrupp under en längre tid.